

Křížové výpravy na Blízký východ

Petr Procházka

„Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Petr Procházka.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).“

Kde leží Palestina?

- Východní pobřeží Středozemního moře
- Bývalá římská provincie Judea – jinak **Palestina**
- Vznik křesťanství, posvátná místa křesťanů (Betlém, Nazaret, Jeruzalém)
- Palestina – pro křesťany **Svatá země**
- Poutě do Jeruzaléma
- Přístup Arabů a Turků

Obr. 1

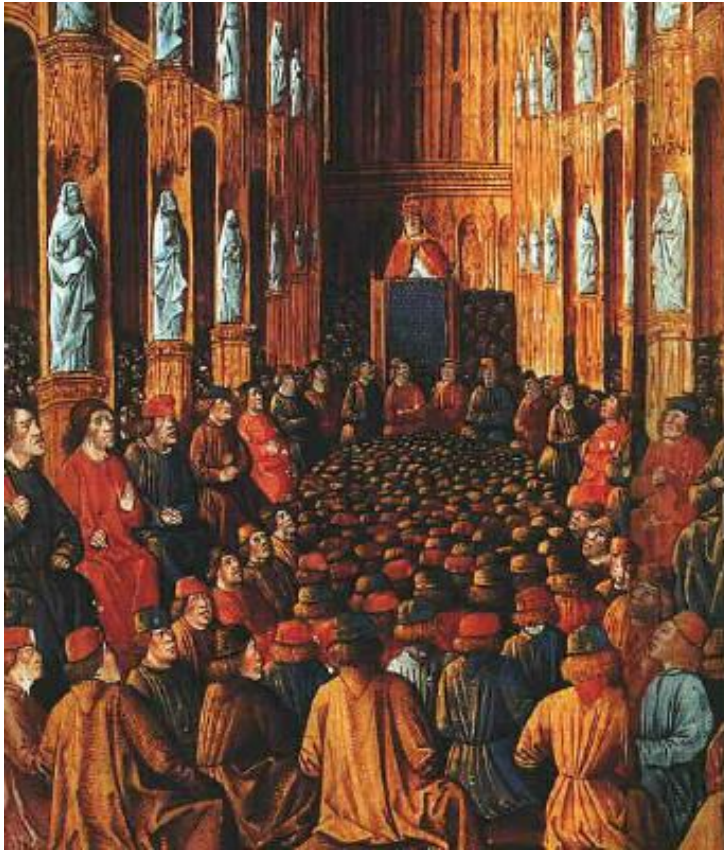
Blízký a Střední východ obsazený kočovnými Turky v 11. stol.

Úkoly:

- 1) *Ukaž na mapě oblast Blízkého východu.*
- 2) *Kdo je muslim, jaké náboženství vyznává?*
- 3) *Proč křesťané považovali hlavní cíl výprav za Svatou zemi (Izrael)?*
- 4) *Jsou dobovačné války v souladu s křesťanským učením?*

křížové / křižácké výpravy (též kruciáty):

- **8 vojenských tažení Evropanů na Blízký východ**
- **doba:** konec 11. stol. – konec 13. stol.
- **hlavní cíle:**
  - a) osvobození Svaté země (Izraele) od muslimů
  - b) šíření křesťanství mimo Evropu
  - c) zisk nových území
- **křižák** = bojovník ve znamení kříže (křesťan)

*Obr. 3 Papež Urban II. vyhlašuje
r. 1095 první křížovou výpravu
do Svaté země.*

účastníci výprav / křižáci:

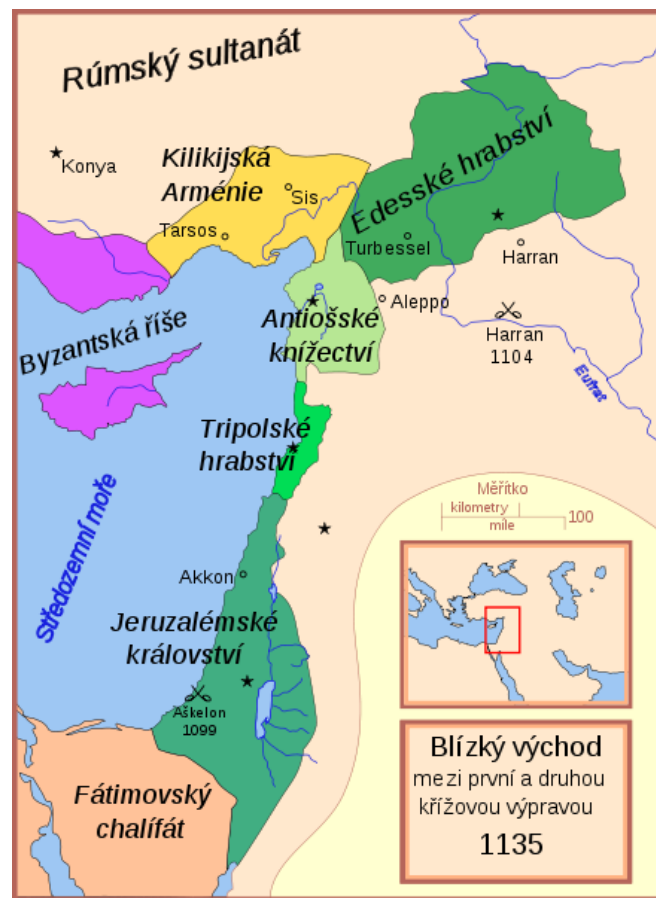
- evropští panovníci
- šlechtici
- prostý lid

Úkol:

*Co opravňovalo papeže
k vyhlášení výprav?*

Obr. 4 Výjev z první křížové výpravy. Během všech tažení se křižáci dopouštěli krutého násilí, a to i na nevinných ženách a dětech.

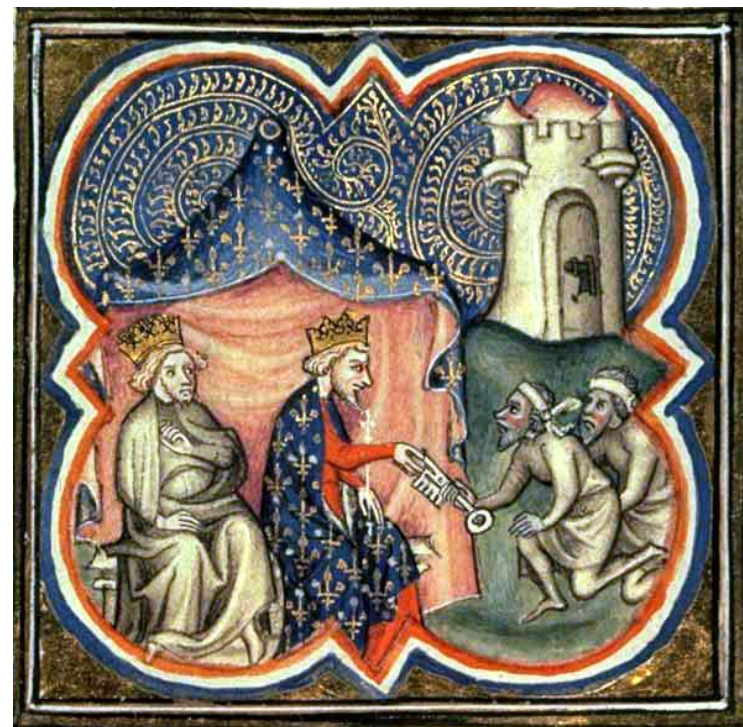

Obr. 5 Křižácké státy na Blízkém východě mezi první a druhou výpravou (1. pol. 12. století).

Obr. 6 Francouzský, německý a jeruzalémský král jako vůdcové třetí výpravy (konec 12. stol.). Tažení se účastnil i druhý český král Vladislav II. V dolní části obléhání Damašku.

Obr. 7 Francouzský král Filip II. a anglický král Richard Lví Srdce přijímají kapitulaci dobyté pevnosti Akkon během čtvrté výpravy (přelom 12.-13. stol.).

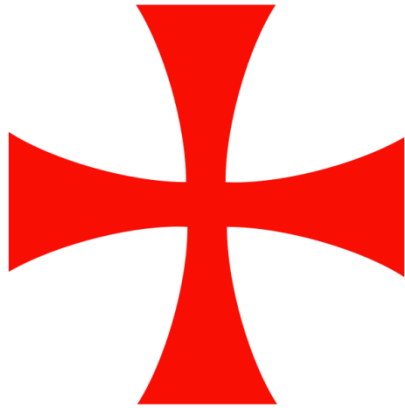

Obr. 8 Smrt německého císaře Fridricha Barbarossy zachycená ve středověkém rukopisu. Je známo, že císař se během třetí výpravy utopil v řece Salefu v dnešním Turecku.

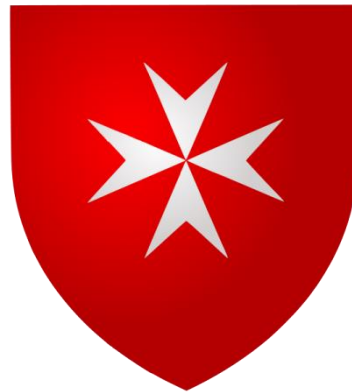

rytířské církevní řády:

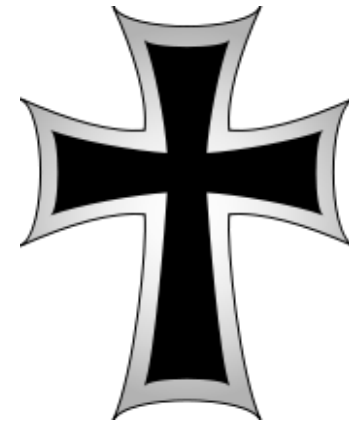
- vznikly během křížových výprav
- plnily zároveň vojenské i církevní funkce

*Obr. 11
Červený kříž
řádu templářů.*

*Obr. 12
Bílý kříž
řádu johanitů.*

*Obr. 13
Černý kříž
řádu německých rytířů.*

1) templáři:

- mocný a bohatý řád
- název podle chrámu (templu) krále Šalamouna v Jeruzalémě

Obr. 14

*Templářský rytíř
(obrázek z počítačové hry).*

Úkol:

*Jaké vlastnosti zdobily
středověkého rytíře?*

Obr. 15

*Francouzský král Filip IV.
Sličný přihlíží upalování
templářů.*

*Řád se kvůli rostoucí
moci stal trnem v oku
francouzského krále
i papeže. Král prohlásil
templáře za kacíře, zabral
jim všechnu majetek
a počátkem 14. století je
nechal upálit. Papež krátce
nato řád zrušil.*

2) johanité / maltézští rytíři

- řád sv. Jana (dodnes)
- ochrana poutníků, péče o nemocné křižáky

Obr. 16

*Pevnost Krak
v Sýrii, kterou
ve 13. století
vybudovali johanité.*

*Památka je od r. 2006
na seznamu UNESCO.*

Obr. 17 Katedrála sv. Jana ve Vallettě, hlavním městě Malty. Ostrov byl v minulosti jedním ze sídel řádu, a právě podle něj se johanité označují též jako maltézští rytíři.

3) řád německých rytířů (dodnes)

- významný hlavně při šíření křesťanství v Pobaltí

Obr. 18

*Pevnost ve městě Akkon
v dnešním Izraeli
postavená řádem
německých rytířů.*

*Historické město je
od r. 2001 též na seznamu
památek UNESCO.*

výsledky a význam výprav:

- i přes dílčí úspěchy celkově neúspěšné
(Blízký východ zůstal pod kontrolou muslimů)
- rozvoj obchodních styků s Orientem, rozkvět Janova a Benátek
- západní Evropa blíže poznává orientální kulturu

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Obr. 19 Číslice, zvané arabské. Svůj původ mají v Indii, Evropě je však zprostředkovali právě Arabové.

Doplň tvrzení náležitými fakty:

- 1) *Křížové výpravy na Blízký východ probíhaly od _____ do _____ století.*
- 2) *K hlavním cílům patřilo osvobození Svaté země od _____.*
- 3) *Do Svaté země směřovali křižáci proto, že se tu narodil _____.*
- 4) *Výpravy však byly i příležitostí, jak _____ nová území.*
- 5) *Tažení na východ podporovala katolická církev v čele s _____.*
- 6) *Výprav se účastnili pánovníci, šlechtici, ale i _____.*
- 7) *Během výprav vznikly významné církevní rytířské _____.*
- 8) *Patřili mezi ně templáři, johanité a _____.*
- 9) *Celkově skončily výpravy pro křižáky _____.*
- 10) *Na křížových výpravách zbohatla italská města _____ a _____.*

správné odpovědi:

1) 11., 13.

2) *muslimů*

3) *Ježíš Kristus*

4) *Získat / dobýt*

5) *papežem*

6) *prostý lid*

7) *řády*

8) *řád německých rytířů*

9) *Neúspěšně*

10) *Benátky a Janov*

Citace obrazových materiálů:

Obr. 1. MapMaster. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Seljuk_Empire_locator_map.svg

Obr. 2. Captain Blood at de. wikipedia. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kreuzzug.jpg?uselang=cs>

Obr. 3. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:CouncilofClermont.jpg>

Obr. 4. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Godefroi_of_Bouillon_leads_the_army.jpg

Obr. 5. MapMaster. Derivative work: Podzemnik (talk). [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Near_East_1135-cs.svg

Obr. 6. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2nd_Crusade_council_at_Jerusalem.jpg

Obr. 7. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Philippe_Auguste_et_Richard_Acre.jpg

Obr. 8. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Emporer_Frederic_I_death.jpg

Obr. 9. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Medieval_manuscript-Jews_identified_by_rouelle_are_being_burned_at_stake.jpg

Citace obrazových materiálů:

Obr. 10. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gustave_dore_crusades_the_childrens_crusade.jpg

Obr. 11. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Knights_Templar_Cross.svg

Obr. 12. Nuno Tavares, based on the original by Alibaba, based on Image:Blason_Ordre_Malte.png and a 3D model of Rinaldum. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blason_Ordre_Malte_3D.svg

Obr. 13. David Liuzzo. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Crux_Ordis_Teutonicorum.svg?uselang=de

Obr. 14. Vahakn. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2007templar1--maxweb.jpg?uselang=cs>

Obr. 15. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Filip4_templari_exekuce_Boccaccio15.jpg?uselang=cs

Obr. 16. Jerzy Strzelecki. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Krak_des_chevaliers15%28js%29.jpg?uselang=cs

Obr. 17. Radoneme at en.wikipedia. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:St_Johns_Co-Cathedral.jpg

Citace obrazových materiálů:

Obr. 18. Beljajev. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Acre_-_Akko_Tower.jpg

Obr. 19. [cit. 2013-01-10]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arabic_Numerals.svg

Literatura:

**ČORNEJ, Petr a kol. *Dějepis pro SOŠ: české a světové dějiny*. 1. vyd.
Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 2002. ISBN 80-7235-194-X.**

**ČORNEJ, Petr a kol. *Dějiny evropské civilizace I*. 4. vyd.
Praha a Litomyšl : PASEKA, 2002. ISBN 80-7158-472-7.**

**FRANZEN, August. *Malé církevní dějiny*. 1. vyd.
Praha : ZVON, české katolické nakladatelství, 1992. ISBN 80-7113-008-7.**